

Sygn. akt VII U 40/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan- Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 maja 2020 r. w Warszawie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 22 listopada 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. G. w dniu 9 grudnia 2019 r. złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji z dnia 22 listopada 2019 r. znak:(...)

U uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że wykonywała pracę w dziale przetwarzania danych księgowych przy monitorze kineskopowym od 1986 r. w (...) Sp. z o.o. do 1992 r. Otrzymywała dodatek za pracę w szczególnych warunkach. Jako księgową nadal pracowała w różnych firmach do 2002 r. Od 2002 r. ubezpieczona pobierała rentę inwalidzką, ponieważ chorowała na guzy kręgosłupa i mózgu. Odwołująca zaznaczyła ponadto, że z uwagi na 30 letni staż pracy przeszła na wcześniejszą emeryturę (odwołanie. k. 3 – 3 verte a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 7 stycznia 2020 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Argumentując swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że odwołująca ma przyznaną wcześniejszą emeryturę od dnia 1 kwietnia 2004 r., a ponadto nie udokumentowała 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy powołał się na treść art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924), zgodnie z którym rekompensata nie przysługuje osobie która nabyła prawo do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź na odwołanie, k. 4 – 4 verte a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 22 marca 2004 r. organ rentowy przyznał M. G. urodzonej w dniu (...) wcześniejszą emeryturę od dnia 1 kwietnia 2004 r. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (Dz. U. nr.162, poz. 1118 ze zm.).Emerytura była wielokrotnie waloryzowana i przeliczana (bezsporne, a nadto wniosek o emeryturę z dnia 27 lutego 2004 r., decyzja ZUS z dnia 22 marca 2004 r. - akta organu rentowego).

W dniu 16 czerwca 2010 r. M. G. wniosła o przyznanie prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (wniosek o emeryturę, k. 1-5 - akta organu rentowego).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. w dniu 11 października 2010 r. wydał decyzję znak: (...)w której przyznał M. G. emeryturę od dnia 1 czerwca 2010 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2 261,82 zł (decyzja ZUS z 11 października 2010 r., k. 13 - akta organu rentowego).

M. G. w dniu 20 sierpnia 2019 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ponowne obliczenie emerytury w związku z pracą przy komputerze kineskopowym jako księgowa, tj. obliczenie jej świadczenia wraz z rekompensatą (wniosek z dnia 20 sierpnia 2019 r., akta organu rentowego).

Decyzją z dnia 22 listopada 2019 r. znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił M. G. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 965 ze zm.) prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po

31 grudnia 1948 r., jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), a nie ma ustalonego prawa do emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jak też nie ma ustalonego prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy zaznaczył, że ubezpieczona miała ustalone ustalone prawo do emerytury wcześniejszej od dnia 1 kwietnia 2004 r., a ponadto nie udokumentowała 15 lat pracy w szczególnych warunkach (decyzja ZUS z dnia 22 listopada 2019 r., akta organu rentowego).

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, w skład których wchodziły akta organu rentowego. Stan faktyczny sprawy był co do zasady bezsporny. Sąd uznał materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W. odwołanie z dnia 22 listopada 2019 r. znak: (...), jako niezasadne i podlegało oddaleniu.

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 148¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460, dalej: k.p.c.) sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony dokumentów, w szczególności podniesione przez odwołującą zarzuty Sąd uznał, że okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne. Spór nie dotyczył faktów lecz prawa, wobec czego Sąd na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Spór zaistniały w niniejszej sprawie dotyczył ustalenia okoliczności stanowiących przesłankę uzyskania prawa do rekompensaty według przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1924).

Zgodnie z art. 2 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Reguły uzyskania zdefiniowanej wyżej rekompensaty zostały określone w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat. Natomiast w myśl ust. 2 cytowanego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej.

Jak wynika z powyższych przepisów przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

1. utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie,
2. niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych,
3. legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej,
4. niez uzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie emerytalnej.

Zaznaczenia wymaga również, że powyższe przesłanki mają charakter kumulatywny, tj. aby móc ubiegać się o świadczenie w postaci rekompensaty przewidzianej w ustawie o emeryturach pomostowych konieczne jest jednoczesne zaistnienie przesłanek określonych w punktach 1-3, oraz nieistnienie przesłanki o charakterze negatywnym, określonej w punkcie 4.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszego sporu Sąd Okręgowy zwraca uwagę na brzmienie art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych zgodnie z którym, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, dalej: ustawa emerytalna). Okoliczność wskazana w tym przepisie stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, to znaczy, że zaistnienie wyrażonej w niej sytuacji uniemożliwia realizację przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia. Skoro więc wnioskodawczyni posiada prawo do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie emerytalnej, to prawa do rekompensaty nabyć nie może. Sąd podziela istniejący w doktrynie pogląd (M. Zieleniecki, komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX 2014), zgodnie z którym stosowanie jedynie wykładni literalnej omawianego przepisu jest niewystarczające, gdyż prowadziłoby do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z funduszu ubezpieczeń społecznych. Do prawidłowej interpretacji tego przepisu konieczne jest zastosowanie wykładni systemowej, która prowadzi do przepisu art. 23 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego. Z kolei z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku. W tych okolicznościach warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia.

W świetle przytoczonych okoliczności, twierdzenia odwołującej w przedmiocie przysługującego jej uprawnienia do w/w rekompensaty, w związku ze spełnieniem warunków do przyznania emerytury z tytułu pracy w szczególnym charakterze, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku

emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Sąd uznał za bezzasadne.

Odwołująca twierdzi bowiem, że decyzja organu rentowe w sposób krzywdzący pozbawiła jej prawa do rekompensaty. Skarżąca pozostaje w przekonaniu, że skoro posiada staż pracy w szczególnym charakterze powyżej 15 lat o którym mowa w w/w rozporządzeniu, to należy się jej prawo do żadanego świadczenia. Stanowisko to jest jednak błędne. Jak bowiem wcześniej wskazano, emerytura z tytułu pracy w szczególnym charakterze, jest świadczeniem, które reguluje nie tylko rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ale również ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czego konsekwencją jest wyczerpanie dyspozycji art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych wykluczającej przyznanie rekompensaty osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej.

Skoro, jak wynika z powyższego, celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku pobierania emerytury przyznanej w obniżonym wieku emerytalnym np. na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 lub 39 czy też art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., lex nr 1979477).

Jak zasadnie podnosi organ rentowy odwołująca od dnia 1 kwietnia 2004 r., miała ustalone prawo do emerytury wcześniejszej decyzją z dnia 22 marca 2004 r. na podstawie ustawy emerytalnej. Reasumując to właśnie to nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Fakt, że ubezpieczona dostarczyła w toku sprawy szereg dokumentów potwierdzających pracę w warunkach szczególnych jest bez znaczenia, gdyż przepis art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury, a taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie.

Mając na względzie całokształt przytoczonych okoliczności, Sąd orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.P.